

‘Het beeld dat juristen hebben van artificial intelligence is een robotje dat binnenkomt en met je praat.’

Erik Vermeulen

‘De notaris als *storyteller* en architect’

Wat kun je als (kandidaat-)notaris leren van een professor vastgoedeconomie, executie- en beslagrecht, internationaal goederenrecht of fiscaal concernrecht? Veel! De kennis op universiteiten is eindeloos. Voor deze rubriek praten wij elk nummer met een andere hoogleraar. We maken een rondje door het land met de vraag: ‘Wat kan het notariaat van u leren?’ Deze keer een lesje *business and financial law* gecombineerd met nieuwe technologieën van Erik Vermeulen.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Twycer

Tijdens mijn lessen geef ik steeds minder uitleg over hoe een bv-structuur in elkaar zit. Dat kunnen studenten ook uit een boek, van Google of de website van een advocatenkantoor halen. Ik richt mij veel meer op de *soft skills*. Ik laat ze nadenken. Er is een probleem, hoe ga je dat oplossen? Bedenk een start-up, doe een pitch, maak een video, verkoop jezelf. Hierdoor worden ze ondernemender, leren ze werken in teams en omgaan met content en de digitale wereld. In de lesweken daartussen geef ik ze vooral achtergrondinfo die ze kunnen gebruiken bij hun oplossingen.’

HOODIES

‘Op die manier leren, vind ik heel belangrijk. Je moet als jurist anno 2020 een *open mind* hebben. De meeste juristen denken bijvoorbeeld dat nieuwe technologieën niet op hen van toepassing zijn. Tuurlijk wel! Wat ik ook wil benadrukken, is dat je van iedereen kan leren. Jongere of oudere collega’s, mensen van een ander vakgebied: iedereen draagt wat bij. Zo divers zijn ook je toekomstige klanten. Nu zul je in het ondernemingsrecht nog vooral mensen strak in pak bij je aan tafel krijgen, maar dat verschuift steeds meer naar een generatie met hoodies. Kijk maar naar de HBO-serie *Silicon Valley*. Start-ups zijn de ondernemingen van de toekomst.’

DIGITALE TRANSFORMATIE

‘Ik ben hoogleraar in Tilburg. Ik heb daar de leerstoel *business and financial law*. Daarnaast werk ik al meer dan twintig jaar bij het voormalige Philips Lighting, nu Signify. Ik houd mij vooral bezig met de *corporate structure* van het bedrijf wereldwijd. Ik doe ook dingen voor de Wereldbank en ben innovatieadviseur bij Pels Rijcken. Daar houd ik mij bezig met de digitale transformatie van het advocatenkantoor. Wat betekent die voor juristen en het bedrijfsleven en hoe moeten we daarmee omgaan? Dan zie je dat ook de structuur van bedrijven anders moet. Kijk bijvoorbeeld hoe ze rapporteren. Dat verandert in *storytelling*. Het wordt meer het starten van een dialoog in plaats van een rapportagemiddel. In de Verenigde Staten is dat al heel gewoon, maar de rest van de wereld denkt dan aan *Harry Potter. Story’s* zijn niet waar, toch? Eigenlijk wil je je bedrijf daarmee een gezicht geven, zodat mensen zien waar je vandaan komt en waar je naartoe gaat. Dat is ook belangrijk om talent aan te trekken.’

STAP VOOR STAP

‘Als je kijkt naar de toekomst van de jurist, moet je aan verschillende dingen denken. De jurist moet meer op de hoogte zijn van technologische ontwikkelingen. Een paar jaar geleden vond ik zelfs dat ze moeten kunnen coderen, maar daar ben ik van teruggekomen. Programmeertaal leren is onzinnig. Die taal verandert te snel en je kan dat alleen bijhouden als je er dagelijks mee bezig bent. Nu vind ik dat we als jurist meer moeten *handelen* als programmeur. Zie het probleem en deel dat op in deelproblemen. Vind daardoor een oplossing, stap voor stap en denk logisch na. Dat moeten we als jurist onszelf kunnen aanleren. Dan kunnen programmeurs dat voor ons

vertalen naar het digitale vlak, denk aan blockchain en *artificial intelligence* (AI). We moeten onze juridische manier van denken meer digitaal maken. Dat begint al in de juridische opleiding, daar moeten juristen meer probleemoplossend denken, in plaats van het toepassen van regeltjes en alles zo snel mogelijk in een template gooien. Voor dat standaardwerk is straks geen mens meer nodig. Dat wordt geautomatiseerd.’

ETHISCHE VRAGEN

‘In de toekomst zullen wij meer worden betrokken bij ethische vragen. Juristen moeten die ethische problemen zien. Dat vereist training. Ik was laatst in Denemarken, waar iemand zei: “De meeste juristen zijn niet ethisch. Ze verdedigen alleen hun cliënt.” Daarom behandel ik in mijn lessen ook bijvoorbeeld ethiek en AI. Het beeld dat juristen hebben van AI is een robotje dat binnenkomt en met je praat. Zo ver zijn we nog lang niet. Het is nu niet meer of minder dan een hoop statistiek loslaten op data. Wij moeten kunnen aangeven welke waarden en normen we in die AI-systemen willen inbouwen. Niet alleen mensen gaan straks transacties aan, maar ook dingen. Denk aan gebouwen, auto’s, verkeerspalen. Die gaan niet alleen met elkaar in verbinding staan en *interacten*, maar ook *transacten*. De notaris is dan veel meer de architect van de nieuwe wereld. Iemand die moet kijken of het allemaal wel goed gaat.’ ■

WIE Erik Vermeulen
WAT *Business and financial law* en nieuwe technologieën
WAAR Tilburg University
LES ‘Heb een *open mind* en leer van iedereen’

FOTO Tilburg University